

Ross på ny resa

FN:s generalsekreterares särskilde representant Christopher Ross anlände till Alger 21 januari för att bland andra träffa den algeriska premiärministern. Därefter fortsatte han till flyktinglägren vid Tindouf och träffade företrädare för Polisario Front. Han fortsatte sedan till Mauretanien och Marocko.

Vid sin senaste resa i regionen (Algeriet, flyktinglägren, Marocko, den ockuperade delen av Västsahara och Mauretanien) i oktober meddelade Ross att han snart skulle återvända. Målet är att vitalisera dialog med parterna Marocko och Polisario.

FN till ockuperat område

I december genomförde en delegation från FN:s arbetsgrupp för olagligt fängslande för första gången ett besök i Marocko och ockuperade El Aaiún. De fem representanterna skulle utvärdera situationen när det gäller rätten till frihet. Målet var att besöka fängelser och polisstationer samt träffa fångar, deras anhöriga och frivilligorganisationer i städerna Rabat, Casablanca, Tanger, Salé och El Aaiún.

Under 2014 kommer rapporten att offentliggöras.

Ny film: Broken families

I februari har den engelska filmen Broken families av Louise Orton premiär på Al Jazeera. Filmen handlar om den väst-sahariske människorättsaktivisten Brahim Dahane. I filmen, 25 minuter lång, följs Dahane under sex månader, när han blir röst för förföljda, fängslade, försvunna och torterade väst-saharier. För många är och blir familjerna splittrade. - För mig är ockupation detsamma som slaveri, säger Brahim Dahane i filmen.

Kvarts – ny stulen mineral?

Marockanska militärer stationerade längs den cirka 200 mil långa muren, som delar Västsahara i två delar ska vara inblandade i utvinning av kvarts.

Det uppger väst-sahariska människorättsaktivister i januari. Kvartsen sägs exporteras utomlands. Kvarts används bland annat i smyckestillverkning.

- Världen måste få upp ögonen för Marockos stöld av våra naturresurser, säger Hammad Hmad, vice ordförande i den väst-sahariska människorättsorganisationen CODAPSO.

MASSGRAVARNA

ALI såg avrättningarna som 14-åring

I februari 2013 upptäcktes två massgravar med åtta civila skjutna väst-saharier i den befriade delen av Västsahara. Två av de avrättade väst-saharierna var barn. Ali Said Daf var 14 år då han blev vittne till de marockanska massmorden 1976.

Jag träffade Ali Said Daf hos organisationen AFAPREDESA, som är en anhörigorganisation som jobbar med att dokumentera och kartlägga försvunna väst-saharier och politiska fångar. De jobbar också med att stödja dem, vars familjemedlemmar försvunnit eller blivit fängslade.

Ali Said Daf är ett av de vittnen som var med när flera väst-saharier avrättades 1976 av marockanska styrkor. Historien har kom-

mit fram genom att man hittat massgravar med väl bevarade dokument, personliga föremål och rester av skelett av åtta personer varav några barn.

Ali, som är född 1962, var bara 14 år när det hände.

Kan du berätta vad du var med om?

- Jag är född nära där det hände. Vi var en beduinfamilj och min mamma var sjuk denna tid. Det fanns olika grupper av bedu-

iner som levde isolerade och de hade ingen koppling till Polisario.

- Jag blev arresterad den 12 februari 1976.

Klockan var 11 på förmiddagen och jag befann mig vid en uttorkad flod. Jag var på väg med kamelerna till vår mötesplats när jag hörde bilar komma. Jag trodde det var kamrater i bilarna men det visade sig vara marockanska soldater. De stoppade mig och frågade ut mig om Polisario. En lastbil hade

stannat till och den var full av folk som var klädda som väst-saharier. Jag gick till dem och frågade om någon hade sett till min far. Då fick jag rådet att inte berätta att vi kände varandra. Jag sa till en marockansk soldat att alla i min familj levde i Smara. Jag sa även att jag var herde och att det var därför jag befann mig här.

- Soldaterna pressade alla oss väst-saharier på information och tvingade ner oss på marken. Helt plötsligt började de skjuta i luften. Vi blev döva av skottljuden men de lät oss inte hålla för öronen. Jag trodde de ville ta över platsen för att det var en strategisk plats för spansk handel. Jag hade ingen aning om att det var början på ett krig.

- Klockan 18 kom det en jeep. En marockansk soldat hoppade ur och började skrika: "Var är hundarna? Var är Polisario?" En väst-saharier svarade: "Jag vet inte."

- Då sköt de honom. De sköt honom rakt i hjärtat. Och samma sak hände nästa person. När en soldat kom fram till mig, så lyckades jag slå bort hans vapen två gånger och den sista gången slängde jag mig på hans rygg och bad om nåd. Sen sa jag:

"Leve kungen och leve de marockanska soldaterna."

Hur kändes det?

- Det räddade mitt liv.
- Efteråt avrättades två väst-saharier till framför mina ögon. Alla som blivit skjutna lades i en grav och täcktes över av sand. Efter det slängdes jag in i en lastbil invirad i en filt och med handbojor på.

- Ett litet tag senare hörde jag röster utanför bilen. Det var upprörda väst-saharier som pratade med de marockanska soldaterna. Många grät och var rädda. Kort därefter hördes flera skott som jag räknade till 17 stycken.

- På morgonen dagen efter såg jag en ny grav intill den andra. Det stack upp ben ur sanden. En soldat undrade varför jag inte blivit dödad, när de till och med hade dödat barn dagen innan. En annan soldat sa att jag försvarat kungen.

- Kort efter det så började de åka för att

inta positioner för en attack. Jag låg på golvet i lastbilen där jag legat dagen innan, men denna gång låg jag under ett säte. Jag försökte titta men blev sparkad tillbaks under sätet.

- Helt plötsligt stannade lastbilen. Den verkade ha kört fast. En av soldaterna tog min hand men släppte den för att springa. Han ville rädda sig själv i den attack som verkade vara på gång. Jag hade inga skor på mig och försökte uppfatta om de brydde

sig om mig, men de sprang utan att titta efter mig.

- Sen var jag själv i tre dagar. Efter det träffade jag andra familjer och berättade vad jag varit med om. Jag fick höra att de satt min pappa och hans vän i fängelse. Han släpptes 15 dagar senare efter långa förhör, där de frågat ut honom om Polisario.

- Efter det började jag tillsammans med honom, vänner och våra djur resan till flyktinglägren där jag levte sen dess.

Hur känns det att väcka alla minnen till liv?

- Det känns som att jag återupplever allt som hände då, varje gång jag berättar. Det är väldigt jobbigt. Men det känns ännu värre att inte berätta. Jag känner att jag åldrats mycket på grund av det som hände.

Hur ser du på framtiden?

- Jag har hopp. Speciellt sen massgravarna hittats. Det finns fler gravar. Jag är helt säker på det. Om vi kan återvända till platser i närheten och söka så kommer vi hitta fler. Det ger familjerna till dem som försvunnit möjligheten att ordna en begravning och samtidigt sluta leta och sluta hoppas. Trots att det är sorgligt så ger det familjerna upprättelse.

- De marockanska soldater som avrättade oskyldiga väst-saharier kommer en dag att ställas inför rätta. Bevisen finns i massgravarna där skotthål och frakturer på ben visat på grym behandling och att det handlat om regelrätta avrättningar.

Text och bild: Julia Finér, Emmaus Stockholm
Se bakgrundsartikel om massgravarna Västsahara nr 4 2013.

Förföljelserna fortsätter

Över 50 väst-saharier skadades när marockanska säkerhetsstyrkor attackerade en fredlig demonstration i El Aaiún 15 januari. Demonstranterna krävde att FN-styrkan MINURSO:s mandat också ska gälla försvar av de mänskliga rättigheterna.

7 december attackerades också fredliga demonstranter som krävde att EU:s fiskeavtal med Marocko som också innefattar Västsaharas vatten skulle stoppas. Cirka 100 väst-saharier skadades.

10 december när avtalet skrivits under attackerades väst-saharier igen.

YouTube: Equipe Media